

LUNDADEMOKRATEN

NUMMER 1/2021

EN TIDNING FRÅN
SOCIALDEMOKRATERNA I LUND

Foto: Sebastian Jaktling

INNEHÅLL

Lundademokraten ges ut av
Socialdemokraterna i Lund.

Vill du svara på någon av artiklarna eller skicka ett eget bidrag till nästa nummer. Kontakta
ceciliaskoug@gmail.com

REDAKTIONEN

Ansvarig utgivare: Anna-Lena Hogerud
Redaktör: Cecilia Skoug,
informationsutskottets ordförande

Redaktionen består av informationsutskottet:
Sebastian Jaktling, Lina Olsson, Jörgen Nilsson,
Per Sedgol, Elfva Barrio, Björn Arvidsson &
Daniel Fatemi

3 Ordförande har ordet

Anna-Lena Hogerud

4 Kriminalpolitiskt nätverk

Jörgen Nilsson, My Lilja,
Per Wickenberg

5 Socialdemokratisk frihet med Pär-Ola Nilsson

Cecilia Skoug

6 Boktipset: Hundra procent socialdemokrati

Per Almén

7 Socialdemokratisk valfrihet - i Lund

Bengt-Inge Hallberg

8 En kopp kaffe med Tord Persson

Roger Niklewski

10 1 Maj - en tillbakablick

11 Klimatpolitik på övertid i Lund

Per-Olof Järvegren,
Per Wickenberg, Per Almén

12 Samhällets viktigaste redskap att bryta utanförskap, segregation och kriminalitet är en väl- fungerande skola

Per Almén

13 Vi behöver kämpa för den jämlika skolan!

Fanny Johansson

14 Lästips: Dagens Arena

Per Almén

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Vad är valfrihet?

Min utgångspunkt som socialdemokrat är att verklig valfrihet kräver ökad jämlikhet. För mig kan valfrihet inte reduceras till kundvalsmodeller där vi som individer ska befinna oss på någon fiktiv marknad där vi ses som kunder i skolan och vården. Ändå är det ofta just där diskussionen hamnar. Det förutsätts att valfrihet är precis det. Valfrihet att välja.

Att medborgare ska ses som välinformerade konsumenterna samtidigt som det tas för givet att många alternativ att välja bland per automatik leder till bättre kvalitet och större frihet för den enskilde är en liberal verklighetsuppfattning. Det är ingen naturlag. Vi kan alla känna av denna ökade liberala frihet när vi exempelvis har flyttat och överöses med en massa olika alternativ för elabonnemang. Man riktigt känner hur friheten gör intåg i stugan när man sitter där och sliter sitt hår och tvingas sätta sig in i frågor man egentligen inte är ett dugg intresserad av för att försöka begripa vilket som är det mest fördelaktiga alternativet. Precis som man förutsätts känna friheten när man gör sitt val av vårdcentral. På område efter område ställs man inför en massa olika val när det enda man egentligen är intresserad av är att det kommer ström i sladden när man kopplar in den i vägguttaget och att den vård man får är bra.

För valfrihet måste vara mer än möjligheten till ett val mellan privat eller offentlig utövare. Och vems valfrihet handlar dessa kundvalsmodeller om kan man fråga sig? Är valfriheten för den nysvenska kvinnan på Linero lika stor som valfriheten för akademikern i professorstaden? Har de samma möjlighet att göra informerade val? Självklart inte.

Det liberala svaret på det är att lösningen

blir att informera bättre så att individen kan göra ett välinformerat val. Ansvar för att ta till sig informationen och att göra det bästa valet läggs på den enskilde. Mitt svar är att det håller inte. För valfrihet är något större än att välja abonnemang, vårdcentral eller skola. Låt oss vända på steken och inte alltid utgå från att konkurrens och privatiseringar är något självklart. Eller för den delen något som ger ökad valfrihet eller frihet. Och istället fundera på vad som de facto ger en ökad valfrihet, i verkligheten. Valfrihet förutsätter ökad jämlikhet. Och ökad jämlikhet kräver fungerande välfärd, omfördelning av resurser och minskade klyftor. Av var och en efter förmåga – till var och en efter behov.

Foto: Per Wilkens

Anna-Lena Hogerud
Ordförande Lunds arbetarekommun

KRIMINALPOLITISKT NÄTVERK

JÖRGEN NILSSON, MY LILJA, PER WICKENBERG

Nu har vi bildat ett kriminalpolitiskt nätverk inom Socialdemokraterna i Lund. Vi vill med det initiativet bidra till att öka kunskapen och höja den kriminalpolitiska debatten till ett mer kunskapsbaserat resonemang som bygger på forskning och beprövade metoder.

Vi menar att den politiska debatten ofta bygger på vad man tror att väljarna vill höra, hårda tag mot kriminella och längre fängelsestraff. Det finns många exempel som visar att hårda tag och längre fängelsestraff varken löser brottsligheten eller hjälper de individer som hamnat i kriminalitet.

“Vi tror att ett effektivt sätt att motverka brottsligheten är en god välfärdspolitik.”

Vi tror att ett effektivt sätt att motverka brottsligheten är en god välfärdspolitik. Ett ojämlikt samhälle med stora sociala och ekonomiska orättvisor gör att människor lättare bryter mot lagar och regler. Däremot ett samhälle där medborgarna känner tillit, där den gemensamma välfärden fördelas rättvist och effektivt bidrar till att människor känner tillhörighet och då accepterar lagar och regler som gäller. Alla barn och unga har rätt till en trygg uppväxt utan droger och våld, rätt till utbildning och arbete.

En god välfärdspolitik kostar stora pengar men det gör också fängelse och uteblivna inkomster. Mäns våld mot kvinnor kostar samhället ca 10 miljarder årligen. En ung människa som hamnar i droger och kriminalitet kan lätt bli en kostnad 10 miljoner. Detta är bara två exempel.

En god välfärd förhindrar naturligtvis inte all brottslighet. Samhället måste skydda sig mot den grova och organiserade brottsligheten. Vi menar att även när det kommer till straff så ska den vila på vetenskaplig grund. Att utdöma fängelsestraff istället för vård för unga människor menar vi är rent kontraproduktivt. Att förstärka en ung människas identitet som kriminell genom att sätta honom i fängelse bidrar inte till en enkel rehabilitering tillbaka till samhället. Troligen blir det också en ren yrkesskola i kriminalitet för en ungdom som första gången döms till ett fängelsestraff.

Mycket av vår energi kommer att läggas på det kommunala planet. Vi vill att trygghet och brottsförebyggande arbete ska vara en naturlig och självklar grundtanke alla nämnder och andra

politiska forum.

Vårt mål är att till valet 2022 ha ett lokalt kriminalpolitiskt program. Det kommer att andas optimism och framåtanda.

Vi ser framemot att andra partier tar liknande initiativ som vårt så att vi får en lokal kriminalpolitisk debatt. Det behövs.

SOCIALDEMOKRATISK VALFRIHET MED PÄR-OLA NILSSON

CECILIA SKOUG

Pär-Ola är gruppleddare för S i Vård- och omsorgsnämnden (VoO) den senaste mandatperioden och arbetar till vardags i Kävlinge kommun med personalfrågor. När han inte umgås med sin familj har han tagit upp sin gamla hobby som tennisprotege. I vanliga sammanhang svara han oftast på tilltalet P-O och Lundademokraten höll en liten intervju med honom för att se vad som händer i VoO.

Hur kommer det sig att du började engagera dig i Socialdemokraterna?

-Jag har alltid röstat Socialdemokraterna men engagerade mig i partiet första gången efter valförlusten 2006.

Temat för detta nummer är "Socialdemokratisk valfrihet" vad tycker du ligger i det begreppet?

-För mig handlar valfrihet om valfrihet för flertalet, inte för fåtalet. Att några enstaka individer kan ta sig igenom glastak och gå runt behovet av kontaktnät för att göra klassresor, det är inte äkta valfrihet. Inte heller är valfrihet för mig den etableringsvalfrihet som numera verkar vara det centrala för nästan hela den marknadsfundamentalistiska borgerligheten.

Valfrihet skapar vi genom att kompensera för bristerna i samhället – samtidigt som vi motverkar samma brister i samhället.

Hur skulle detta appliceras för dina uppdrag? Det märks främst genom min och S-gruppens ambition att vård- och omsorg ska genomföras primärt i egen regi, i andra hand i icke-vinstdrivande form. Aldrig i aktiebolagsform. Detta för att öka den demokratiska styrningen, öka möjligheten att koordinera insatser och för att varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt.

Du sitter ju som gruppleddare i Vård- och omsorgsnämnden i Lund. Vad tycker du är mest aktuellt i din nämnd just nu?

Just nu pågår mycket diskussioner om, främst, nattpersonalens arbetsmiljö. Styret vill införa en modell som kallas för "Hälsoschema". Det innebär att nattpersonalen ska börja arbeta skift (natt/kväll) med påstådda positiva hälsoeffekter på sikt.

Förändringen är mycket dåligt genomförd och har inget förtroende bland personalen och facket. Den så kallade "Lundakvintetten" har även valt att bortse ifrån att skiftarbete också har negativa hälso-konsekvenser. Där till hör att själva förändringen i sig självt har skapat ett förtroendeproblem mellan medarbetare och ledningen, som blir större och större för varje dag.

Var ser du som den största skillnaden mellan Socialdemokraterna och styret inom vård- och omsorgsnämnden?

Det finns en enorm skillnad i synen på den politiska sfärens påverkansmöjlighet. Det är problematiskt att inta en passiv hållning och se på förvaltningen som något som inte behöver styras politiskt, trots att förvaltningen är fylld av mycket kompetenta medarbetare så måste politiker i nämnd våga uttrycka sin ideologiska mening i de frågor där det inte finns säkra svar. Jag kan räkna på mina fingrar de gånger under de senaste två åren som styret ägt initiativet eller yrkat i ärenden på ett vis som inte följde förvaltningens föreslagna linje. Ibland anar jag nästan att den överordnade ideologin i Lunds borgerlighet är teknokratisk till sin natur.

Om du hade demonstrerat 1 maj, vad hade stått på ditt plakat då?

Demokrati NU! – Politisk, Social och Ekonomisk.

BOKTIPSET: HUNDRA PROCENT SOCIALDEMOKRATI

PER ALMÉN

“När inte elever från olika socioekonomisk bakgrund möts och lär sig fungera tillsammans påverkar det samhället negativt. Jag brukar säga att i min skola träffas elever från hela världen, förutom från Sverige.” s. 9

Det säger Linnea Lindquist, rektor för f - åk 3 på Hammarkullskolan i Angered i Göteborg. Dessförinnan arbetade hon tio år på skolor i stockholmsförorten Rinkeby. På Hammarkullskolan går 220 elever. Bara fyra av dem har svenska som modersmål.

Med stort engagemang, baserat på egna erfarenheter, visar hon på de drastiska konsekvenser som vårt alltmer segregerade skolväsende får. För de enskilda eleverna vars framtidstro- och möjligheter inskränks. För samhället som riskerar en fortsatt rekrytering av framförallt pojkar och tonåringar in i utanförskap, missbruk och kriminalitet.

Det råder konsensus om att det mest effektiva sättet att förebygga detta är en lyckad skolgång. Alla som inte lyckas i skolan blir - gudskelov - inte kriminella, men det de som ingår i kriminella nätverk bl.a. har gemensamt är en misslyckad skolgång.

Vi vet idag, och Linnea påminner oss om det, vilka faktorer som främst påverkar skolresultaten.

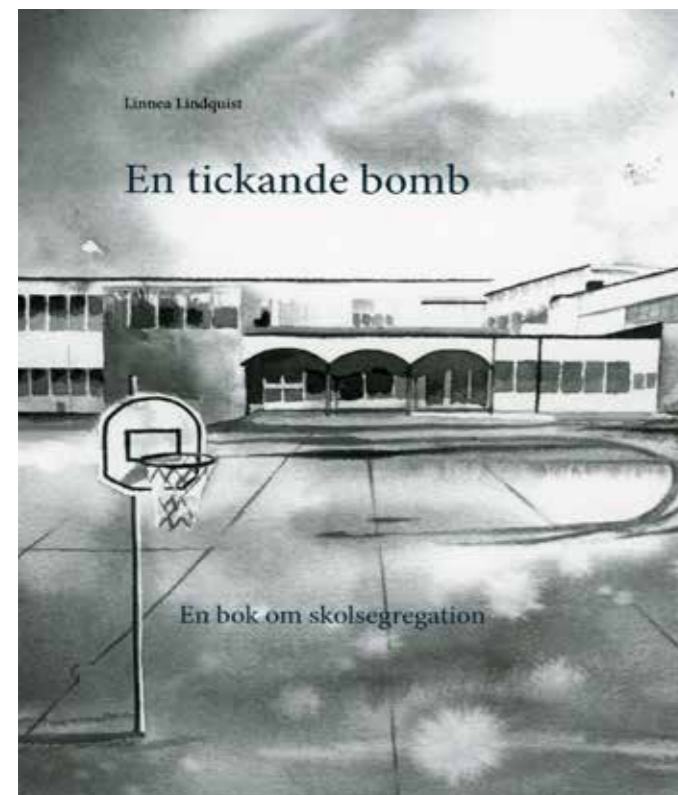

Foto: Per Almén

Det är

- föräldrarnas utbildningsnivå,
- om eleverna är nyanlända eller av utländsk härkomst.
- andelen nyanlända elever och
- fördelningen mellan pojkar och flickor

Hur ser det ut om vi går till grannkommunen Malmö?

Där är det 22 % av föräldrarna som har eftergymnasial utbildning på den skola där andelen är lägst. I den med högst andel är motsvarande siffra 90 %. Det finns totalt sju grundskolor som har under 30 % föräldrar med eftergymnasial utbildning. Samtliga är kommunala.

Av skolor helt utan nyanlända elever var i Malmö 13 fristående och 1 kommunal. Av skolor med fler än 20 % nyanlända elever var i Malmö ingen fristående och 6 kommunala.

Bilden av vår hårt segregerade skola framstår med brutal verklighet. De som talar om dåliga skolor, utan att med ett ord nämna något om vilka totalt olika förutsättningar man arbetar under är antingen djupt okunniga eller oärliga.

Författaren beskriver, nästan övertydligt, hur de ständiga kraven på en budget i balans leder till krav på "effektiviseringar". I en verksamhet där personalkostnader är helt dominerande i praktiken ett krav på lärare att undvisa mer, mindre tid till planering och återhämtning och att spara in på övrig personal.

Samtidigt som statens krav på verksamheten är oförändrat höga minskar alltså ofta de kommunala resurserna räknat i reella tal.

Ett elevpengssystem som gör att om en skola med tio klasser förlorar två elever per klass så tappar man - om elevpengen är 50.000 kronor - en resurs som motsvarar 1,5 lärartjänst. Att elever byter skola på grund av att man flyttar eller väljer en annan skola är vanligt i s.k. utanförskapsområden där in- och omflyttning är vanlig.

- Vad händer? Alla fasta kostnader i form av lärare och annan personal är oförändrade, men intäkterna har minskat med 1,5 miljon. För en rektor, med kravet att hålla budget, en mycket svår situation. Det riskerar att leda till nedskärningar som ofta går ut över elever i behov av särskilt stöd eller, mindre vanligt, resurstillskott från politikerna. Om det leder till höjd elevpeng så tillfaller den automatiskt också de skolor som fått resurstillskott med de nytilkomna eleverna!

I bokens avslutande del för författaren, med utgångspunkt i Björn Åstrands utredning - En mer likvärdig Skola - fram sina tankar om vad som lärävs:

1. **Differentiera elevpengen till förmån för de kommunala skolorna**
2. **Behålla ett uppstramat skolval.**
 - Det ska bara få ske i samband med skolstart och byte av stadium
 - organiseras via skolverkets regionala kontor.
 - det ska vara välinformerat dvs ske vid samma tidpunkt för alla och på lika villkor.
3. **Förbjuda vinster som ett sätt att komma åt marknadsstyrningen av skolan.**
 - Försvinner vinstmotiver kommer en stor del av skolmarknaden att avveckla sig själv.
4. **Införa statligt finansierad lovskola på lågstadiet.**

“ Genom friskolereformen har vi skapat en skola där vi värdesätter likvärdig finansiering mellan huvudmännen och rätt att plocka ut vinst högre än alla elevers rätt till likvärdig utbildning. En tickande bomb” s.99”

Författaren är ute i den angelägna avsikten att väcka debatt kring ett av våra största samhällsproblem. Den bör ruska om dem som inte kände till eller vill kännas vid den svenska skolans försämrade likvärdighet. Tyvärr dras helhetsintrycket ner av en lite slarvig språkbehandling. En duktig redaktör hade kunnat göra bomben än mer explosiv.

Per Almén

SOCIALDEMOKRATISK VALFRIHET - I LUND

BENGT-INGE HALLBERG

Ett mycket intressant ämne att samtala kring. Kikar man i uppslagsverken kan man bl a läsa; "valfrihet innebär att man själv kan välja hur man ska handla. Valfrihet är frihet från tvång och omständigheter som begränsar handlingsalternativen". Detta kan vid en första anblick låta frestande positivt men valfrihet är ett komplext ämne.

Vilken valfrihet har vi då som parti i Lunds kommun?

SD:s framgångar har tveklöst medfört att vi får otroligt svårt att bilda en majoritet med nuvarande samarbete.

Politik handlar om makt att påverka och bestämma ett samhälles utveckling för invånarnas bästa. Lite enkel "googleforskning" visar att vi som parti suttit i framsätet efter val och styrt fem av

tretton gånger sedan 1973 då nuvarande system med 65 fullmäktigeplatser infördes. Tyvärr har vi halverat våra mandat i fullmäktige sedan 70-talet och ser vi framåt måste vi, funderar jag, tänka i nya samarbetsformer för att få möjligheten att flytta från baksätet där vi just nu befinner oss. Vill vi få en mer framskjuten plats med större politiskt inflytande får troligen en så kallad "ohelig allians" bli lösningen.

Visst har vi valfriheten att välja väg och forma en stabil majoritet för lundabornas bästa? Som kommunens största parti ska vi självklart sitta i framsätet och ansvara för att forma en politik för en positiv och optimistisk framtid för Lund som stad och för oss som invånare. Låt oss ha en prestigelös och öppen debatt om hur vi kan bli en del i ett majoritetsstyre efter nästa val.

EN KOPP KAFF MED TORD PERSSON

ROGER NIKLEWSKI

8 timmars arbetsdag, MBL och LAS, jämställdhet mellan män och kvinnor och barns rättigheter är det Tord anser vara det viktigaste som han sett genomföras i Sverige under sina hittills 57 år som aktiv i Socialdemokratiska partiet och Byggnadsarbetarförbundet.

Lundademokraten (LD) möter Tord Persson på femte våningen i hans bostadsrätt på den exklusiva adressen Tage Erlanders väg i Lund. Efter 50 år i det egenhändigt murade huset i Södra Sandby har Tord blivit Lundabo. Från balkongen ser han byggnader han varit med och uppfört, bland annat Solgårdarna, Papegojlyckan och 8 våningshus på Klostergården. Lunds kraftvärmeverk byggdes 1970. Under byggtiden var det ibland ner till -20 grader kallt. Tord berättar att sanden värmdes till 70 grader och blandades med hett vatten och en dunk rödsprit för att inte bruket skulle frysa. Sedan upp till murarna.

- Aldrig mer tänkte jag, säger Tord. Numera kan skyddsombudet stoppa arbetet i sådan kyla

Tord föddes 1944 i Trelleborg, far var fiskare, mor sömmerska. Det blev 9 år i folkskola.

-Först i årskurs 5 upptäcktes det att jag hade dålig syn. Då vände betygen uppåt men urvalet till realskolan hade redan skett, så det var för sent. Apropå barns rättigheter minns Tord att skolaga fortfarande förekom under hans skoltid, den avskaffades först i 1958 års folkskolestadga.

-Vi lärde oss att trycka handen mot bänkklocket, då kändes det knappt när läraren slog på fingrarna med pekpinne. Efter folkskolan gick Tord två år på yrkesskola och blev murare. Han hade avrått från fisket, förtjänsten var dålig, minor fanns fortfarande. När Tord fyllt 20 flyttade han ihop med Anna som gick bort 2007. Han har en dotter och två barnbarn.

Tord var med i SSU i Trelleborg och blev som 19-åring invald i Byggnadsavdelningsstyrelse i Trelleborg. Fackligt arbetade Tord i Byggnadsavdelning i Lund, i 10 år var han med i Byggnadscentrala förhandlingsdelegation.

År 1971 infördes 40 timmars arbetsvecka. 8 timmars arbetsdag kom redan 1919 men eftersom man arbetade på lördagar var Tords arbetsvecka i början

45 timmar. När man slutade arbeta på lördagar blev arbetsdagen 9 timmar vilket var för mycket i tunga byggjobb. Kravet på att §32 skulle avskaffas ledde så småningom till att Medbestämmandelagen MBL infördes 1976.

-Också Lagen om anställningsskydd är viktig, menar Tord. -Vi byggnadsarbetare var objektsanställda, när bygget var klart hade vi inget jobb.

Jämställdheten mellan män och kvinnor har förbättrats mycket. Tidigare fanns det löneavtal där kvinnor fick lägre timpenning än män.

Tord blev ordförande i Sandby arbetarkommun och har efter kommunsammanslagningen 1974 haft styrelseuppdrag i Södra Sandby (s)-förening och Lunds arbetarkommun.

Samtliga foton: Roger Niklewski

Kommunfullmäktige i Sandby var en pragmatisk församling. I KS satt en folkpartist och en moderat, övriga platser delades mellan (C) och (S).

-Alla var män, det har lyckligtvis ändrats säger Tord. I nästan alla frågor försökte vi uppnå samförstånd. Tord minns bara två voteringar, den ena gällde remissen på Riksplan -75. Planerarna trodde på ett stort och helt sammanväxt Örestad på båda sidor av sundet.

Så blev det inte, men mycket av det som planeraren Källsbo ritade kan man idag känna igen i infrastrukturen. Längre diskuterades om det skulle gå bara tåg eller både tåg och bilar på en kommande Öresundsbro.

En framsynt och viktig fråga som Sandby drev innan kommunsammanslagningen 1974 var köpet av Skrylle rekreationsområde, en del från familjen Bergqvist och med kommunalt förköp från andra. Därav benämningen Bergqvistska hålan på det som ännu inte gått att täta till en badsjö i Skrylle.

Också internationell politik har uppmärksammats i Södra Sandby. Efter USA:s bombning av Hanoi i december 1972 och Olof Palmes berömda jultal bjöds Nordvietnams konsul in till ett möte i Byskolans matsal.

-Jag var orolig för att ingen skulle komma, det kom 350 personer.

Tord har haft olika kommunala förtroendeuppdrag, det han helst minns är ordförandeskapet i KDN Södra Sandby.

-Det var en enormt bra organisation, menar han. Vi förtroendevalda var nära verksamheten. Vi visste vad alla rektorer och föreståndare hette och vi besökte ställena, säger Tord. Invånarna vände sig också direkt till oss. Mycket handlade om parkskötsel och vägar. En man ringde och klagade på att man inte asfalterat en lerig vägstump vid cykelvägen. Jag cyklade dit och tittade, han blev helt paff när jag dök upp, men efter ett telefonsamtal var det fixat och han var nöjd.

Tord var också ledamot i Barn och skolnämnden Öster innan den slogs ihop med Lunds stad.

-Nu har vi fått enormt stora verksamheter med väldiga avstånd mellan förtroendevalda och verksamhet. Det ställer mycket stora krav på politikerna säger Tord.

Tord har nu, bland annat av hälsoskäl, trappat ner, men kommer även i kommande valrörelse att bidra med utdelning av valsedlar.

LD: Hur ser du på Lunds Arbetarkommun?

-Lunds arbetarkommun har alltid haft en radikal och framåtsträvande syn, menar Tord. Han minns många framträdande medlemmar som nått långt i olika sammanhang, i politik och näringsliv, till och med i kyrkan. Två blev biskopar, varav en ärkebiskop. - Möjligen har det blivit för lite debatter jämfört med förr. Då fanns debatter där man verkligen inte skrädde orden, men man skiljde på sak och person och sedan gick man vidare. Nu verkar det lite ängsligt och man ska vara överens meddetsamma.

Själv har Tord aldrig väjt för att ta debatten. Han debatterade på en LO-kongress mot att Sverige skulle ratificera Lissabonfördraget om vi inte fick undantag för kollektivavtalen. Motdebattörer var Wanja Lundby Wedin och den Stefan Löfven. Tord förlorade i voteringen men problemet han sett löstes först med lex Waxholm.

LD: Vilka framtidsfrågor ser du?

- Klimatet, vi måste klara klimatfrågan! -Klyftorna, sådana finns mellan könen men framför allt mellan klasserna!

LD: Hotet från (M) (KD) och (SD)?

- Jag är inte ett dugg förvånad, de har i grunden samma ideologi, och de har inte läst 1900-talshistoria. Titta på Weimarrepubliken!

LD: Tack Tord Persson för samtalet.

När det blir dags för fotografering vill Tord först ha munskydd.

-Jag tror jag gör mig bättre i munskydd. Men det gick fotografen inte med på.

Roger Niklewski

1 MAJ - EN TILLBAKABLICK

Vi alla längtar tills vi kan sjunga Internationalen och höja våra röster när vi går genom Lunds gator på 1 Maj. Tills vi kan göra det fysiskt igen kommer en liten tillbakablick till den senaste 1 maj vi firade utomhus det vill säga 1 Maj 2019.

KLIMATPOLITIK PÅ ÖVERTID I LUND

PER-OLOF JÄRVEGREN, PER WICKENBERG, PER ALMÉN

Ska Sverige nå Parisavtalets mål nära noll 2045 måste utsläppsminskningarna skyndas på.

I regeringens klimatplan finns åtgärder motsvarande en minskning av utsläppen av växthusgaser med en tredjedel av vad som behövs. För ytterligare en tredjedel pågår det utredningar om åtgärder. Och för en tredjedel saknas konkret arbete. Naturvårdsverket varnar för att utsläppsminskningarna går för sakta.

Parisavtalet förpliktigar regeringen att göra mer och ta ledarrollen. Det är hög tid att konstruktivt fylla klimatplanen med åtgärder som ger nollutsläpp senast 2045.

"Det är hög tid att konstruktivt fylla klimatplanen med åtgärder som ger nollutsläpp senast 2045."

Oppositionen måste naturligtvis sluta bromsa eller föreslå åtgärder i någon annan del av världen än Sverige. Alla åtgärder behövs, men Sverige måste göra sin läxa själv enligt Parisavtalet. Alla vuxna är välkomna i klimatarbetet.

Klimatomställningen innebär att Sverige behöver fördubbla elproduktionen med främst vindkraft och kraftigt öka kapaciteten för att överföra el mellan olika landsdelar. Det är akut att få tillstånd för sådana klimatåtgärder. Då är det inte rimligt att ett tillståndsgivande ska ta 5-10 år.

Utbyggnaden av spår för fler och snabbare tåg är ett annat snigelprojekt. Behovet av snabbare persontåg och utökad kapacitet för godståg är uppenbart. Trafikverket anger att det tar ca 15 år att planera för och bygga fyra spår mellan Lund och Hässleholm. Samtidigt saknas det majoritet för ett utbyggnadsalternativ.

Klimatkrisen är akut. I Lund liksom på riksnivå krävs nya tag. Lunds politiker nöjer sig hittills med målet nära noll 2050. Lund, som beskriver sig som ett föredöme, har ett mål som är sämre än Sverige som nation och även sämre är EU:s mål om noll utsläpp av växthusgaser 2045.

Lunds Naturskyddsförening och Socialdemokraterna på Norr har liksom byggnadsnämnden och miljönämnden i sina remissvar på LundaEko 3 krävt snabbare åtgärder och skarpare mål. Lunds klimatpolitiska råd har också pekat på bristerna och otillräckliga konkreta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser.

Otydliga mål som inte är konkret mätbara är en annan tydlig brist. Det duger inte med allmänna formuleringar om att minska. Det behövs konkreta siffror, gärna med etappmål, som sätter krav på alla förvaltningar och aktörer att prestera utsläppsminskningar och miljöförbättringar.

För nya byggnader och anläggningars klimatpåverkan och transportsektorn saknas konkreta handlingsplaner.

Mycket mer kan göras. Remissvaren på LundaEko inbjuder till att skärpa målen. Är det för mycket begärt av Lunds politiker?

SAMHÄLLETS VIKTIGASTE REDSKAP ATT BRYTA UTANFÖRSKAP, SEGREGATION OCH KRIMINALITET ÄR EN VÄLFUNGERANDE SKOLA

PER ALMÉN

När krutröken har lagt sig över det politiska slagfältet och allas krav på mer resurser till rättsväsendet i form av fler poliser, åklagare och längre straff tillgodosetts – mycket viktiga och nödvändiga – måste vi orka ta tag i de svåra frågorna om hur vi kan förhindra fortsatt rekrytering av framförallt unga pojkar till den organiserade brottsligheten.

En brottslighet som frodas i de s.k. utanförskapsområdena kännetecknade av hård segregation och trångboddhet. Dit hänvisas asylsökande och de som fått uppehållstillstånd. I bostadsområden där en stor del av övriga boende inte heller är etniska svenskar. Andelen förvärvsarbetande är låg och bidragsberoendet högt. – **Vad krävs för att bryta detta utanförskap?**

Samhällets viktigaste verktyg att bryta utanförskap och segregation är en väl fungerande skola. Trots berömvärda insatser av lärare, skolledare och övrig personal är förutsättningarna att få en sådan skola i dessa områden mycket tuffa.

I klasser där en mycket liten andel av eleverna, ibland inga alls, har svenska som modersmål, där studietraditionen i familjen är mycket svag, där nya elever ofta tillkommer då nyanlända ofta hänvisas hit och där trångboddheten ger begränsade möjligheter till läxläsning är denna väl fungerande skola svår att uppnå.

I andra delar av samma kommun går samtidigt elever i klasser där näst intill alla har svenska som modersmål, studietraditionen är stark och förutsättningarna för eleverna att utföra hemuppgifter goda. Allt tal om en likvärdig skola riskerar vid en sådan jämförelse att framstå som tomma ord.

Hur ska kommuner kunna minska segregationen och öka likvärdigheten i skolan med dessa förutsättningar? Det är en av de största utmaningar som vi står inför!

Den integration som alla parter säger sig eftertrakta börjar här. Det avgör vilken den fortsatta vägen in i samhället blir. Att få elever att lyckas i sina grundskole-studier, att bli behöriga till gymnasieskolan och att lämna den med en examen är ett måste för alla. Om avklarad gymnasieskola är en inträdesbiljett för varje ungdom till yrkesarbete eller fortsatta studier gäller det i än högre grad för ungdomar med icke-svensk bakgrund.

Ett samlat långsiktigt arbete behövs:

1. En ökad behovsstyrd resurstilldelning som får kompetenta lärare och skolledare att söka sig till utsatta skolor och en ökad vuxennärvaro med kompetent personal är nödvändigt och viktigt, men förmodligen inte tillräckligt för att bryta segregationen.
2. Det som nu sker i allt högre grad, genom det fria skolvalet och den starka tillväxten av vinstutdelande friskolor, är att likvärdigheten minskar och segregationen tilltar. Den utredning, En likvärdig skola, under ordförandeskap av Björn Åstrand som lade fram sina förslag förra året föreslår flera åtgärder som är avsedda att minska segregationen. Det handlar bl.a. om att införa ett gemensamt skolval för alla vårdnadshavare och skolhuvudmän, att kötid som urvalsgrund till friskolor utgår och att kommunernas ansvar för att erbjuda alla barn i kommunen en plats i en skola och en beredskap att ta emot nya elever premieras i skolpengens storlek gentemot andra skolor som inte har dessa krav.

Dessa förslag är alla positiva och behjärtansvärda men kommer inte att vara tillräckliga för att bryta den ökande segregationen.

I de kommuner som infört obligatoriskt skolval, något som förespråkas av såväl borgerliga som socialdemokratiska politiker som ett sätt att minska segregationen, har effekten hitintills varit närmast obefintlig.

3. De försök som genomförs i flera kommuner att satsa på större skolor där elever från olika bostadsområden med olika socioekonomisk och etnisk bakgrund möts är värda allt stöd och uppmärksamhet.

Ett problem är att vårdnadshavare - med ett fortsatt fritt skolval - kan upphäva politikens intentioner genom att välja andra skolor än den politiken satsat på i syfte att minska segregationen.

Vinstutdelande friskolor kan också se en marknad öppna sig och välja att etablera sig i närheten av skolor som tillkommit i avsikt att minska segregationen och därigenom omintetgöra den målsättningen. En starkare etableringskontroll behövs därför.

4. Vid den fortsatta samhällsbyggnaden måste ambitionen vara att skapa bostadsområden med en blandning av såväl hyres, som bostads- och ägande-rätter. Kommuner ska

åläggas att göra planer och vidta åtgärder för att skapa varierade bostadsområden.

För att uppnå en önskvärd likvärdighet måste förmodligen såväl kort- som långsiktigt skarpare åtgärder till.

Det kan handla om åtgärder som medvetet blandar elever från olika bostadsområden. Ett av de få exemplen på detta är när elever från Kroksbäck flyttades till Bergaskolan i Limhamn i Malmö. Inte som ett resultat av en medveten politisk strategi utan som ett sätt att utnyttja skollokaler mer effektivt.

Intressant är att, sedan de inledande upprörda reaktionerna – mest från vårdnadshavare mindre från elever – lagt sig, visade utvärderingen att de goda resultaten hos Bergaskolans elever kvarstod samtidigt som Kroksbäckseleverna kraftigt förbättrade sina resultat.

5. En skolpolitik som överlämnat de livsviktiga val som ska garantera en likvärdig skola till de enskilda vårdnadshavarna är dömd att misslyckas. Av det enkla och självklara skälet att vårdnadshavarna inte ser resultatet av sina val ur segregationssynpunkt. Det är inte deras uppgift att göra, utan att se till vad man uppfattar vara sitt eget barns bästa – givet det regelverk som gäller.

Politikens roll kan då inte enbart vara att summera dessa val och fastställa vilket resultatet blev, utan att se till alla barns bästa.

Föräldrar ska ha rätt att inkomma med önskemål om var eleven ska gå i skola, men det slutliga avgörandet ska ligga i kommunens hand som har ansvar för att elevsammansättningen ska bli så allsidig som möjligt ur socioekonomisk och etnisk synvinkel. Detta är en grundförutsättning för en god pedagogisk verksamhet som bäst utvecklar alla elevers potential.

Slutsats

För att bryta den tilltagande segregationen i våra skolor - ett resultat av ett alltmer segregerat boende som förstärks av ett skolsystem med fritt skolval och vinstutdelande friskolor - måste en medveten politik till som sätter en likvärdig skola och alla elevers rätt att utvecklas maximalt i centrum oavsett vilka föräldrar de har eller var de bor.

Per Almén

VI BEHÖVER KÄMPA FÖR DEN JÄMLIKA SKOLAN!

FANNY JOHANSSON

En jämlik skola där alla barn och elever får stöd efter sina förutsättningar och behov är en grundläggande del i socialdemokratisk utbildningspolitik.

För att vi ska nå den jämlika skolan krävs det att vi tillför resurser för fler lärare och fler personal så att alla elever får chansen att växa, nå framgång och förverkliga sina drömmar.

Genom införandet av New Public Management i offentlig sektor under 1990-talet jublades det bland förespråkarna om att en ökad konkurrens i skolsystemet, även skulle leda till en ökad valfrihet. Inte minst inom skolan. Med den utvecklingen vi har sett de senaste decennierna har NPM:s målstyrning blivit alltmer dominerande. Samtidigt har det politiska ansvaret försvagats.

I en artikel i Sydsvenskan (2021-04-07) problematiserar Emma Leijnse just målstyrningen i den svenska skolan. I artikeln lyfter Leijnse fram att skolan styrs från två mål: att eleverna ska bli godkända och att budgeten ska hållas. Målstyrningen innebär också enligt Leijnse att politikerna endast beslutar om det ekonomiska förutsättningarna medan det blir upp till rektorerna att ha ansvar för budgeten, prioritera och ta de faktiska besluten. För mig som socialdemokrat är det tydligt att politik inte endast bör handla om att tillföra resurser, utan också om att ta ansvar och vilja förändra till det bättre.

Det är alltmer tydligt att det sistnämnda målet styr förutsättningarna för det första. I Lund har vi under den nuvarande mandatperioden understrukt en mängd olika brister inom skolan som uppstått till följd av Lundakvintettens nedskärningar. Kunskapsstaden Lund har, exempelvis, bland den lägsta lärartätheten i hela Sverige. Hela 92 procent av Sveriges kommuner har högre sådan än Lund. Utöver detta uppfyller 12 procent av avdelningarna på våra förskolor inte Skolverkets rekommendationer på barngruppers storlek.

I fjol lämnades motsvarande 117 heltidstjänster otillsatta inom grundskolan trots att barn- och skolenämnden gick med ett stort överskott. När vi riktade kritik mot detta svarade de borgerliga företrädarna med att det är rektorers – och inte politikens – ansvar. Det är just detta som Emma Leijnse så bra beskriver i sin artikel: budgeten styr. Det som Lundakvintetten däremot behöver ta ansvar för är ju just det, att det är politiken som tillför resurser. Istället för att investera våra gemensamma skattepengar där de behövs och i barns framtid läggs de på hög i kommunstyrelsen, långt bort från verksamheten.

Målstyrningen i sig behöver inte vara problematisk. Det är avsaknaden av tydliga ramverk för vem som bär ansvaret för våra barns framtid som är svagheten i systemet. Den situationen vi har hamnat i tillåter att de styrande politikerna beslutar om nedskärningsbudgetar som rektorerna sedan får hantera så gott de kan medan det politiska styret i Lunds kommun ställer sig på läktaren och tittar på. Det som inte är lagstadgat prioriteras bort. Kvar finns fulla klassrum med lärare utan tillräckligt många kollegor och utdaterade skolböcker. De besparingar som har gjorts i Lunds kommun har gjorts på bekostnad av barnens framtid och personalens arbetsmiljö. I längden innebär detta en negativ påverkan på barns möjligheter.

Därför är socialdemokratisk politik viktig. Kanske nu mer än någonsin. Vi behöver fortsätta kämpa för en välfärd som hela tiden blir starkare och bättre. Vi behöver fortsätta kämpa för den jämlika skolan!

Fanny Johansson

LÄSTIPS: DAGENS ARENA

PER ALMÉN

Dagens Arena är framförallt en tidning som vill skapa opinion.

Bland ledarskribenterna märks:

- Björn Elmbrant, som besökte oss när *Marknadens tyranni* kom ut.

- Lisa Pelling, ofta i Panelen i *Godmorgon Världen* och Studio Ett i P1 - Johan Enfeld, f d liberal som lämnat sitt gamla parti och nu frejdigt attackerar nyliberala lösningar och låsningar.

- Mats Wingborg, journalist och författare bl.a. till *Den blåbruna*

röran om samarbetet mellan SD, M och KD

Under rubriken *Arena* Essä hittar du längre och analyserande artiklar.

Ur listan saxar jag *Vägval för kriminalpolitiken*, *Trump och demokratin* och *Vi har den skola vi förtjänar*.

En prenumeration på Dagens Arena är gratis, men ge gärna ett bidrag som stärker en radikal och progressiv opinion i allas vårt intresse

